

Udialo sa

Po troch „bežných“ búrkach počas dňa sa okolo pol deviatej večer prihnala štvrtá...

strana 4

Publicistika

Skruté pstruhy sme rukami prekvapili pod podmytými brehmi zarastenými trávou...

strana 7

Farnosť

Z rozhodnutia nášho biskupa bol pán kaplán František Perignát preložený k 1. júlu do farnosti Tvrdošín.

strana 9

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

ČASOPIS OBCE LIPTOVSKÁ ŠTIAVNICA

toito.liptovskastiavnica.sk

ROČNÍK XXII, ČÍSLO 2

JÚL 2020

NEPREDAJNÉ

Vďaka za všetko

František Perignát

„18. jún 2016 bol pre mňa najšťastnejší deň v mojom živote: deň mojej kňazskej vysviacky, v ktorom som naplno prežil dar Božieho milosrdenstva pre mňa, ale aj pre Cirkev v udelení sviatosti kňazstva.“

Takto som začal svoj prvý článok v tomto časopise v roku 2016, teraz píšem svoj posledný príspevok ako

kaplán našej farnosti. Začiatkom júna prišlo rozhodnutie spišského biskupa Mons. Štefana Sečku o zmene môjho pôsobiska. Od 1. júla sa mojim domovom stáva farnosť Tvrdošín. Ťažko sa hľadajú slová na rozlúčku, ale predsa ich treba

napísať i vysloviť. Farnosť Ludrová mi prirástla k srdcu aj s jej filiálkami Liptovská Štiavnica a Štiavnička. Je čas odísť a ísť ďalej, je čas ďakovať a prosiť, tak ako sa píše v Knihe Kazateľ. Chcem poďakovať vám všetkým, mojim farníkom, za prijatie, lásku, trpezlivosť a ústretovosť pri prvých krokoch kňazského života. Boli ste pre mňa duchovnou oporou i obohatením. Videl som vašu vieru, počul vaše modlitby, videl som váš záujem o Božie veci. Spoznal som mnoho hlboko veriacich a dobrých ľudí. Chcem ďakovať, ale aj odprosiť, ak som pochybil vo vzťahu k vám i Bohu. Kňaz je tiež len človek, ktorý takisto potrebuje Božie milosrdenstvo a lásku, ale zároveň ich má svojím životom ohlasovať. Ostávate v mojom srdci. Prosím Vás, v dobrom na mňa spomínajte a nezabúdajte sa za mňa modliť.

Zo zasadnutí OZ

Územný plán obce nebude lacný

Zasadnutie obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavnica (ďalej OZ) sa konalo dňa 11. 6. 2020.

Územný plán obce (ÚPO)

Vzhľadom na skutočnosť, že nebola schválená dotácia na projekt ÚPO, jeho vypracovanie bude financované z vlastných zdrojov opatrené rozpočtovým opatrením.

Ďalšie prerokované skutočnosti

- Žiadosť osobitného zreteľa obyvateľov ulice Na stráni na vybudovanie miestnej komunikácie podľa priloženého výkazu výmer vo výške 55 071,57 €, v ktorej sa obyvatelia ulice zaväzujú, že prispejú v pomerovej čiastke od 10 % max. 20 % z celkovej sumy + zabezpečia uloženie výkopu. Poslanci OZ s výstavou miestnej komunikácie (MK) nesúhlasili, keďže máme v obci ďalšie neukončené MK.
- Žiadosť manželov Milana Slimáka a man-

želky Janky, Liptovská Štiavnica o rozšírenie miestnej komunikácie pri ich nehnuteľnosti tak, aby mali možnosť vyjsť z ich pozemku a otočiť sa s autom. Rozpočet s výkazom výmer na stavbu: Rozšírenie komunikácie otočka Kľučiny je 2 309,26 € s DPH. Žiadosť bola prijatá.

- Odvolanie Jána Debnára, Ružomberok - žiadosť o opätovné posúdenie rozparcelovania pozemku vedeného na LV č. 2267 v k. ú. Liptovská Štiavnica. OZ schválilo výstavbu dvoch rodinných domov s prístupom na verejnú komunikáciu
- Rozpočet s výkazom výmer na stavbu: Rozšírenie komunikácie na ulici Okružná – 12 218,09 €. OZ rekonštrukciu MK potvrdilo len na jednu stranu.
- Návrh nájomnej zmluvy na pozemok č. 01/11/2019, medzi prenajímateľom Obec

Liptovská Štiavnica a nájomcom Ing. Ivan Drabiňák, Valaská Dubová. OZ nájom pozemku - parcela registra CKN parc. č. 2796 (časť parcely o výmere 55 m²), ostatná plocha a parcela č. CKN 848/3 (časť parcely EKN 1042 o výmere 40m²) schválilo, cena nájmu 1 €/rok, doba nájmu 5 rokov.

- Žiadosť o prenájom alebo odkúpenie časti pozemku obce na výstavbu premostenia parc. CKN 848/3 pre Richarda Lipničana, Ludrová. OZ schválilo zámer na prenájom pozemku z dôvodu hodného osobitného zreteľa v súlade s § 9a ods. 8 písm. e) zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v platnom znení. Pozemok je vo vlastníctve obce Liptovská Štiavnica, k. ú. Liptovská Štiavnica, parcela registra CKN parc. č. 2796 (časť parcely o výmere 55 m²), ostatná plocha a parcela č. CKN 848/3 (časť parcely EKN

Pokračovanie na str. 2

V blízkom období dôjde k zmene zberu plastov

Pokračovanie zo str. 1

1042 o výmere 40m²). Predmetné časti parciel budú zakreslené geometrickým plánom po realizácii prístupovej komunikácie a premostenia potoka. Dôvodom zaradenia časti parciel ako parciel hodného osobitného zreteľa je vytvorenie prístupovej cesty a premostenia k pozemkom Richarda Lipničana, na ktorých chce postaviť rodinný dom (parcely č. CKN 385, 384/1 a 384/2).

- Žiadosť JUDr. Romana Veselovského, Liptovská Lúžna na rozčlenenie parcely CKN 3640/1 o výmere 3881 m² na tri samostatné parcely, na ktorých bude v budúcnosti výstavba rodinných domov. Prístupovú komunikáciu a inžinierske siete vybuduje na vlastné náklady. OZ žiadosť neodsúhlasilo.
- Žiadosť Jána Gondu, Štiavnička na výstavbu rodinného domu na ulici Na ohrady na parc. CKN č. 566 a 567 v k. ú. Liptovská Štiavica, ktoré vznikli z pôvodných parciel č. CKN 566 a CKN 567 a boli rozdelené GP č. 41419464-023/20 overeným dňa 18.5.2020. OZ žiadosť odsúhlasilo.
- Žiadosť Damiána Belku, Liptovská Štiavica na výstavbu rodinného domu na ulici Na ohrady na parc. CKN č. 851/33 v k. ú. Liptovská Štiavica. OZ žiadosť odsúhlasilo.
- Žiadosť Juraja Kohúta, Štiavnička o výstavbu rodinného domu na parc. CKN č. 3623/1 a 3623/2 v extraviláne k. ú. Liptovská Štiavica, ktoré vznikli z pôvodnej parcely č. CKN 3623 a boli rozdelené GP č. 51211459-048/2020 overeným dňa 4.6.2020. OZ žiadosť odsúhlasilo.
- OZ obce Liptovská Štiavica podľa §11 ods.4 zákona č. 369/1990 Zb.

Chválime

hasičov DHZ Liptovská Štiavica, ktorí si svojpomocne a bez nároku na odmenu vylepšili priestor pred požiarňou zbrojnicou a našli sponzora, ktorý v rámci sponzorstva vybetónoval odstavňú plochu pred požiarňou zbrojnicou.

Vďaka patrí sponzorovi Ing. Michalovi Púčekovi

Karháme

spoluobčanov, ktorí aj napriek nekonečným výzvam o neukladaní vriec ku plastovým kontajnerom toto nariadenie nerešpektujú a aj oni svojim konaním dopomohli k tomu, že zrejme od 1.9.2020 budú z obce veľko objemové kontajnery na plasty siahnuté a všetci budeme svoj separovaný odpad držať vo svojich domácnostiach, čo zrejme vylepší situáciu s triedeným odpadom

Starosta obce

o obecnom zriadení v z. n. p. súhlasilo so zmenou zberu plastov vo veľkoplošných kontajneroch na vrecový systém zberu alebo do 120 l žltých kontajnerov. ■

Liptovské NAJ

V týždenníku MY Liptovské noviny bola zaujímavá štatistika: Naša obec sa v rámci celého Liptova, aj okresu Ružomberok umiestnila na 2. mieste a je 2. najmladšou obcou, čo sa týka priemeru veku, ktorý bol v roku 2019 - 37,58.

Z druhej štatistiky vyplýva, že z obce sa v roku 2019 vysťahovalo 15 obyvateľov a prisťahovalo sa 73 obyvateľov.

Hľadá sa

Telovýchovná jednota Družstevník Liptovská Štiavica žiada záujemcov, ktorí by chceli dobrovoľne pracovať pre športový futbalový klub našej obce nech sa prihlásia u Štefana Ondrejku, Stará 163, Liptovská Štiavica.

Výbor toho času pracujem v obmedzenom stave.

Hľadáme mladých ľudí, ktorí majú záujem robiť šport.. Za ochotu vopred ďakujeme.

Nekonečný príbeh, viackrát opakovaný, sa volá separovaný zber v podobe veľkoobjemových kontajnerov – hlavne na plasty. V obci je viac ako 25 žltých veľkoobjemových kontajnerov na plasty, ktoré 3 x do mesiaca vyvážame. Avšak odpadu je toľko, že niekedy mám dojem, že ich treba vyvážať takmer každý druhý deň. Chceme Vás však poprosiť. Kontajner na plasty by mal byť kontajnerom, kde nepatrí komunálny odpad, dokonca rôzne kovové odpady, ale len čisté plasty. Naša obec spolu s obcou Bešeňová zostala zatiaľ verná systému veľkoobjemových kontajnerov len preto, že sa nám zdá, že ľudia majú možnosť odložiť odpad do kontajnera a nedržať ho doma. Ostatné obce Dolného Liptova prešli na vrecový systém, kde v každom dome je 1-2 umelé vrecia na plasty. Občania si ich zbierajú a odkladajú doma do vreca a raz do mesiaca v čase vývozu ich vyložia pred svoje rodinné domy, odkiaľ sú odvezené. Vidím tu riziko nepravidielného vývozu, ale hlavne riziko pre chalupárov a celé Chalúpkovo, ktoré nie vždy bude pripravené na daný dátum s vyložením vriec pred svoje domovy.

Poslanci obecného zastupiteľstva obce Liptovská Štiavica na svojom riadnom zasadnutí dňa 11. 06. 2020 schválili tento zber separovaného odpadu, a teda už aj naša obec bude separovať po novom. Bližšie informácie Vám budú včas oznámené.

Starosta obce

Do MŠ prihlásilo neuveriteľných 37 detí

Dušan Lauko

Vážení spoluobčania,

keď píšem tieto riadky máme za sebou obdobie pandémie COVID-19, ktorý nikdy pred nami žiadna generácia nezažila ani nepoznala. Táto pandémia sa šírila neuveriteľnou rýchlosťou nielen v rámci Európy, ale v rámci celého sveta. Ako to zvládlo Slovensko si môžete zhodnotiť každý jeden z Vás. Pandémia sa dotkla aj našej obce spôsobom, že tak ako iné obce, bola činnosť obecného úradu, škôl a škôlok i autobusových spojení určitým spôsobom obmedzená a museli sme sa riadiť opatreniami hlavného hygienika SR. V prvom kroku tak ako všade na Slovensku začali chýbať ochranné pomôcky ako rúška a dezinfekčné prostriedky. Preto sme aj my hľadali možnosti, aby sme týmito pomôckami a hlavne rúškami zabezpečili našich seniorov. V prvej fáze sme dali našiť 250 rúšok a neskôr sa prihlásili dobrovoľníčky, ktoré našli 250 kusov rúšok a následne sme kúpili 500 ks rúšok. Obec bola po tejto stránke zabezpečená. Problém vznikol aj so stravovaním našich seniorov. Po 3-týždňovej prestávke sme rozhodli, že obec bude variť 15-16 obedov denne v kuchyni ZŠ. Obec ponúkla možnosť nákupu a vybratie liekov hlavne pre starších obyvateľov. Túto možnosť využilo len málo občanov. Počas tohto obdobia sme mali v obci aj občanov v domácej karanténe, ktorým sa chcem poďakovať, za dôsledné dodržiavanie týchto nariadení. V závere tejto myšlienky chcem poďakovať a pochváliť našu obec, že sme túto neočakávanú situáciu zvládli bez väčšej ujmy. Mrzí ma však skutočnosť, že počas pandémie obec utrpela aj ekonomickú ranu. Podielové dane, ktoré tvoria väčšinu príjmov obce, sa znížili za mesiac máj 2020 o 50 %. Bude nás to bolieť a určite spravíme menej investičných akcií ako sme plánovali. Na druhej strane chcem povedať že v rámci SR bol najvyšší čas pribrzdiť, aby sme si uvedomili, že náš život je aj o niečom inom a nielen o konzumnom žití.

Dňa 13., 14. a 15. mája 2020 sa uskutoč-

nil zápis detí do novopostavenej Materskej školy v Liptovskej Štiavnici, ktorí nastúpia v školskom roku 2020/2021. Začíname 2.9.2020 slávnostným otvorením a spustením škôlky do prevádzky po viac ako 50-tich rokoch. V čase zápisu sa do MŠ prihlásilo neuveriteľných 37 detí. Za to chcem poďakovať hlavne rodičom, ktorí neváhali svoje deti prihlásiť do našej škôlky. Za svoju osobu chcem povedať, že urobím všetko preto, aby sa naše deti v škôlke cítili čo najlepšie a prístup a výchova bola čo najkvalitnejšia. Do práce sme prijali 4 učiteľky ktoré by mali byť základom dobrých výsledkov. Keď hovorím o školstve, treba spomenúť aj zápis prvákov do ZŠ. Máme 8 prvákov, čo je

skôr minimálna hranica, čo bude mať vplyv na financovanie chodu Základnej školy. Bude potrebné použiť aj finančné prostriedky obce. O 3-4 rôčky demografický vývoj naznačuje zlepšenie situácie. Urobme všetko preto, aby škola v Liptovskej Štiavnici zostala funkčnou. Nedá mi nespomenúť aj rodičov, ktorí nemali žiadny dôvod nezapísať deti do ZŠ v Liptovskej Štiavnici, ale zo zásady prihlásili dieťa do ružomerských škôl, kde si myslím, že nebudú o nič lepšie ani múdrejšie ako deti v Liptovskej Štiavnici. Ba dokonca si dovoľm tvrdiť, že niektoré školy v Ružomberku sú triedami nadpočetné a v mnohých sú aj neprispôsobiví žiaci a učitelia majú s nimi problémov viac ako dosť. No, je

to rozhodnutie rodičov.

Historicky prvé detičky zapísané do MŠ po viac ako 50-tich rokoch:

1. Samuel Potúček
2. Izabela Potúčková
3. Lara Nagyová
4. Laura Ondrejková
5. Barbora Ondrejková
6. Sofia Klimová
7. Adam Črep
8. Samuel Slanicay
9. Laura Slanicayová
10. Eliška Belková
11. Denis Ondrejka
12. Tomáš Blažek
13. Filip Palenčík
14. Paulína Bánovčinová
15. Stanislav Priesol
16. Alica Vargová
17. Charllene Ondrejková
18. Roman Kostolný
19. Simona Králiková
20. Anežka Hrabušová
21. Adrián Mäsiar
22. Sebastián Ondrejka
23. Leonard Ondrejka
24. Nela Belková
25. Eliška Krzewinska
26. Stella Krzewinska
27. Matej Jablonský
28. Tamara Dvorská
29. Bruno Kopča
30. Adam Mihulec
31. Nikola Macková
32. Adrian Ondrejka
33. Nela Mišurová
34. Michelle Ondrejková
35. Richard Rojik
36. Nina Palenčíková
37. Klára Maršalová

Na záver chcem dať na vedomie ešte jeden oznam, že dňa 4. 7. 2020 sa mala uskutočniť akcia stretnutie rodákov, avšak pre ešte neuvolnené nariadenie sa táto akcia ruší a budeme ju chcieť zorganizovať v náhradnom termíne 10. 7. 2021.

Prajem Vám všetkým príjemné leto, hodne pokoja a oddychu počas dovolenkového obdobia a pevné zdravie.

Váš starosta obce Dušan Lauko.

Prekvapila nás Veľká voda

Dušan Dírer

26. júna 2020, v predvečer pripravovaného 20. ročníka tradičného Výstupu na Salatín, zostane v pamäti obyvateľov Liptovskej Štiavnice nezabudnuteľným. A to skutočnosťou, ktorú si nepamätá niekoľko (doteraz žijúcich) generácií. Po troch „bežných“ búrkach počas dňa sa okolo pol deviatej večer, sponad južných hôr, prihnala štvrtá, aby svojím výsledkom ohromila aj niekoľko okolitých obcí. Krátko po 21:00 sa kvôli nej z obecného rozhlasu rozozvučala siréna, oznamujúca 3. stupeň povodňovej aktivity. To zodvihlo „na nohy“ nielen členov miestneho Dobrovoľného hasičského zboru, ale aj mnohých spoluobčanov, ktorí začali ihneď „ratovať“ tie rodiny, ktorých domy, dvory a záhrady začala zalievať valiaca sa voda z južných kopcov a dolín.

Krízový štáb (starosta obce, zástupca starostu obce, pracovníky obce a veliteľ DHZ) mali približne do 2:30 hod. „plné ruky“ so zisťovaním škôd (zaplavenie minimálne 30-tich rodinných domov), zabezpečovaním priebežnej pomoci a záchranu, ako aj potrebnými administratívnymi úkonmi.

Ráno nás privítalo slnečnou oblohou a letná sobota sa, namiesto spomínanej turistickej akcie, niesla v duchu brigádnickej čin-

Cesta sa stala korytom potoka...

Foto: D.Dírer

nosti miestnych občanov, navzájom si pomáhajúcich pri odstraňovaní škôd napáchaných „Veľkou vodou“. Ako „poďakovanie“ za ich pomoc zúčastneným poslužil diviáci guláš pripravený osvedčeným „gulášmajstrom“ Romanom Čonkom a pohár čapovanej kofoly.

Večer o 21:00 starosta obce zapálil tradičnú Jánsku vatru, pri ktorej si prítomní (unavení) obyvatelia zaspievali a podiskutovali až dlho do noci...

Voda strhávala so sebou všetko, čo jej stálo v ceste

Dušan Lauko

Keď píšem tieto riadky je presne týždeň od dažďovej smršte, ktorá obec Liptovskú Štiavnicu zasiahla v podvečer 26.6.2020. Tento dátum zostane pamätný hlavne z dôvodu, že počas tejto rozsiahlej búrky došlo k značným škodám na majetku FO, ale aj majetku obce. Začnem od začiatku. O 21:00 hod. sa začína vylievať miestny potok Štiavničanka pri kaplnke, naplnia sa koryta až po okraj a neutíchajúci dážď tlačí

z každej strany. Ťažko predpokladať odkiaľ smršť prišla, ale po povodni sme dospeli k názoru, že najväčšie mračná sa sústredili nad Salatínom, kde spadlo 100-120 l/m². Následne pokračovala smerom do dolín a do obcí Liptovská Štiavnica, Ludrová, Liptovské Sliache. Samozrejme prudký lejak zasiahol aj intravilán obce. Voda začala tvoriť dielo skazy vylieváním sa z koryta, zaplavením miestnych dvorov, pivníc a vyplavovala a strhávala so sebou všetko, čo jej stálo

v ceste. C h c e m pochváliť miestnych hasičov, ktorí neváhali ani minútu a po zaznení sirény začali zachraňovať, čo sa ešte z a c h r á n iť dalo. Pracovali t a k m e r

Voda tiekla aj dole dvormi

Foto: D.Dírer

Pokračovanie na str. 5

Voda strhávala so sebou všetko, čo jej stálo v ceste

Pokračovanie zo str. 4

škôd po povodni. Ďalej chcem pochváliť aj pracovníčky obecného úradu, ktoré zvládali plniť administratívne úlohy jednak pri zasadnutí krízového štábu a jednak pri zadmiňovaní celej povodňovej udalosti. Na záver poďakovanie patrí všetkým, čiže celej obci. Jedni pomáhali, jedni boli nešťastní zo spôsobených škôd, ale aj napriek tomu sme dosiahli to, že obec bola spolu patričná a držala spolu. Ďakujem.

Z rozvodneného potoka sa voda valila priamo do dvorov Foto: D.Dírer

Dnes, týždeň po povodni si začíname uvedomovať, aký je človek slabý a bezmocný v prípade takého živlu ako je voda. Poviem vlastnú skúsenosť. O 23-tej hodine som stál na rohu budovy obecného úradu, ktorého pivnica bola zaplnená taktiež až po okraj a konštatoval som, že človek vlastne v takýchto prípadoch môže len sucho konštatovať, že je to katastrofa, ale nezmôžete nič. Starí ľudia vedeli spomínať, že pred ohňom ujdeš, ale pred vodou neutečieš. Toto platilo aj v našej obci 26.6.2020.

Čo ďalej? Pravidelne chodím po obci a snažím sa vnímať rôzne problémy. Najväčším problémom sú naše vodné toky, ktoré podľa viacerých spoluobčanov sú úzke, zanesené, premostené úzkou rúrou atď. Je pravdou aj to, že obec od Povodia Váhu nezískala ani minimálny podiel na vysprávkach miestnych potokov. Či už to bola moja chyba alebo chyba iného je ťažko posúdiť. Vždy keď som žiadal pomoc nasledovala odpoveď, že Ludrovianka má väčší prietok potoka a potrebuje reguláciu. Štiavnička potrebovala reguláciu s odôvodnením, že do nej vteká potok Ludrovianka a tiež potok Štiavničanka. Čiže podľa tohto by sme mali

byť na rade my, obyvatelia obce Liptovskej Štiavnice. Či tak bude ťažko povedať, ale urobíme všetko pre to, aby sme sa štátneho podniku Povodia Váhu na túto skutočnosť pýtali.

Vážení spoluobčania, problematika vodných tokov v obci je téma o ktorej by sme vedeli rozprávať veľmi dlho. Najväčší problém, ktorý vnímam ako starosta obce, je zavretie potoka pred pani Kráľovskou do rúr, v ktorých pokračuje až ku predajni COOP

J e d n o - t a L i p t o v s k á Š t i a v n i c a . O c e l o v á r ú r a má p r i e t o k 80 c m , čo v takýchto prípadoch je dostatočné a potok sa vybrežuje mimo potrubia a zaplavuje dedinu. V minulosti na tomto mieste tiekol otvorený potok a vode bolo jednoduchšie dostať sa správnym smerom do vodného toku. Lenže čo s ním dnes. Vedľa potoka je uložená kanalizácia, druhé potrubie sa tam nezmesť, nakoľko komunikácia je v určitých miestach zúžená na cca 4 m. Preto poslanci na svojom zasadnutí 2.7.2020 zvažovali možnosti ako vlastne s vodou ďalej. Došli sa k názoru, že je potrebné popremýšľať o regulácii vody už na začiatku Zemianskej doliny a to vytvorením suchej

hrádzce. Do dediny by sme pustili vodu potrubím cca 80-90 cm a ostatná voda by sa postupne rozlievala v priestoroch za L ú č n y m H r í b o m . Č i j e t o

myšlienka múdra, o tom musia rozhodnúť vodohospodárski odborníci. Dnes hovoríme o veľkom balíku z EÚ, ktoré by mali slúžiť pre potreby SR. Možno jedným z bodov bude výstavba protipovodňových systémov. Na záver doliny. V našom katastri sme mali 3 krásne doliny, ktoré slúžili jednak na turistiku, ale tiež ako prístupové komunikácie k hospodárskej činnosti v lese. Po 26.6.2020 z dolín nezostalo takmer nič. Ludrovská dolina je v podstate zdevastovaná úplne. Tam kde niekedy bola cesta dnes tečie potok a je nedostupná v určitých miestach. Zemianska a Komornícka dolina dostali o čosi menšiu ranu, ale aj napriek tomu bude trvať veľa mesiacov a možno aj rokov, kým sa tieto komunikácie dostanú do podoby, v akej sme ich mali pred povodňami. Chcem ale veriť, že za pomoci štátu, ale aj všetkých nás dokážeme eliminovať vzniknuté škody. Chcem veriť, že takýto dážď nad Liptovskou Štiavnicou nespadne aspoň 50 rokov.

Fotografie:

Veľká voda: https://bit.ly/velka_voda_2020

ráno: https://bit.ly/velka_voda_2020_rano

Ludrovská dolina: https://bit.ly/ludrovaska_dolina_2020

Zemianska dolina: https://bit.ly/zemianska_dolina_2020

Komornícka dolina: https://bit.ly/komornicka_dolina_2020

Poznámka: Dňa 2. 7. 2020 sa uskutočnilo rokovanie Obecného zastupiteľstva, kde poslanci OZ odsúhlasili vytvorenie transparentného účtu č.: SK71 0900 0000 0051 7161 4253 (Variabilný symbol 200626) na dobrovoľnú zbierku slúžiacu na pomoc postihnutým občanom. Za všetky finančné prostriedky vopred ďakujeme. ■

„Hľadať si cestu“ vode sem-tam bránili prekážky...

Foto: D.Dírer

Matematická súťaž KLOKANKO

Katarína Pastuchová

Aj v tomto školskom roku, ako v iných kalendárnych rokoch, sme sa na našej škole zapojili do tradičnej súťaže KLOKANKO. Ide o najväčšiu matematickú súťaž na svete, ktorej tvorcovia dali názov po austrálskom národnom zvieratku. Inšpirovali sa podobnou súťažou, ktorá vznikla v Austrálii. Súťaž vznikla v roku 1991 vo Francúzsku. Oficiálnym usporiadateľom súťaže je ASOCIÁCIA KSF – KANGOUROU sans frontières (Klokan bez hraníc). Združuje už viac ako 65 krajín z Európy, Ázie, Ameriky a dokonca aj z Afriky. V marci 2019 súťažilo spolu 6 293 071 žiakov.

V tomto školskom roku súťaž nadobudla pre mimoriadnu situáciu pandémie COVID-

19 netradičnú formu. Ani sami usporiadatelia nevedeli dlhšiu dobu, pre hygienické opatrenia, či sa vôbec súťaž uskutoční. Hľadali možné riešenia a najschodnejším sa stalo usporiadanie online súťaže cez PC. Prihláseným žiakom boli zasielané kódy na daný spôsob súťaženia. Následne bolo vydané rozhodnutie a usmernenia o postupných krokoch realizácie na jednotlivých školách. Keďže súťaž sa vždy koná v jeden stanovený školský deň, termíny konania boli prirodzene posúvané. A to až do takého momentu, že hygienické opatrenia sa začali pomaly uvoľňovať a žiaci 1. stupňa ZŠ opätovne nastúpili do škôl. V tom čase už bolo prí-

liš neskoro niečo meniť na podmienkach a usporiadatelia súťaže ponechali obe formy – prezenčnú v školách a pre žiakov v domacom prostredí aj online verziu.

Záverom je nutné povedať, že súťaž sa napokon zadarmo podarilo zrealizovať aj na našej škole. Zapojilo sa do nej 15 žiakov zo všetkých ročníkov. Vyhodnotenie a oceňovanie diplomami a vecnými cenami, zo spomínaných dôvodov, prebehne až v mesiaci september. Dúfame, že aj keď súťaži predchádzali nečakané organizačné problémy, žiaci našej školy mali možnosť vyskúšať si sily s rovesníkmi a aj zadarmo uspeli. ■

Zelené vzdelávanie

Renáta Cagalincová

Škola v Liptovskej Štiavnici má vo svojom školskom vzdelávacom programe samostatný predmet environmentálna výchova v treťom a štvrtom ročníku, a preto som ako riaditeľka školy bola oslovená zapojiť našich žiakov a rodičov do pilotného programu Zelené vzdelávanie. Projekt je pre základné školy v regióne – Ružomberok mesto a okolie MONDI SCP, je pre žiakov I. stupňa ZŠ s možnosťou rozšírenia na II. stupeň. Cieľom projektu je, aby žiaci dostali čo najviac informácií cez prednášky odborníkov a následne cez exkurzie o všetkých zdrojoch environmentálneho znečistenia so špecifikáciou na daný región – Ružomberok: doprava, spaľovanie tuhého paliva, priemysel..., vytvoriť potrebu u detí a ich rodičov aktívne participovať na zlepšení aktuálneho stavu, ukázať deťom, že dôležitá je sila jednotlivca – „každý môže začať sám“, a hlavne, aby bolo environmentálne vzdelávanie praktické. Trvanie projektu malo byť pôvodne päť mesiacov (február-jún 2020), ale okolnosti ho posunuli do septembra. Nosným motívom vzdelávania je ovečka Ruženka, keďže pre krajinu v okolí sú príznačné koliby a salaše. Na „jej“ živote sú deťom predstavené všetky témy súvisiace s environmentálnymi problémami a ich možnými riešeniami, pretože deti kladne reagujú na motívy, ktoré môžu „zažiť – identifikovať sa s nimi. Návrh základného timingu bol 2x za mesiac, t. j. prvé stretnutie – téma vysvetlená v teoretickej rovine, prípadne vyhlásenie súťaže, ktorá bola odprezentovaná zau-

jímavým interaktívnym spôsobom a dokázala za ujať detského diváka, druhé stretnutie – téma v praxi – „učenie zážitkom“.

Témy:

1. Voda – Kde Ruženka pije? – čo všetko v okolí Ružomberka ovplyvňuje vodný systém
2. Odpady – Aký odpad vytvára Ruženka a jej produkty -predchádzanie tvorenia odpadu, separácia, recyklácia, kompostovanie...
3. Ovzdušie – Ako sa dýcha Ruženka? – ovzdušie v RK, čo ho ovplyvňuje, fabriky, doprava...
4. Životné prostredie – Kde Ruženka žije? – ochrana prírody, les, pôda, šelmy našich lesov

Prvým stretnutím vo februári bolo predstavenie projektu žiakov v škole, ktoré pokračovalo druhý deň exkurziou a hlavne krstom našej ovečky Ruženky (v tej dobe ešte jahňať) v Salaši Krajinka spolu s rodičmi. Bola zaistená bezplatná preprava účastníkov, občerstvenie, ukážky výroby produktov z ovčieho mlieka a sladký darček. Druhé stretnutie začiatkom marca už bolo s prednáškou v škole o vode s prof. Ing. Miloslavom Drtilom, PhD. zo Slovenskej Technickej Univerzity v Bratislave. Následne mala pokračovať exkurzie v Čistiarni odpadových vôd v Liptovskej

Ondrašovej. Ale prišla „korona“, škola zostala zatvorená, ale ani tá neodradila tím tvorcov projektu z Bratislavy a so žiakmi sa spájali cez videokonferencie, ktoré sme mali v apríli o odpadoch s Branislavom Moňkom, ktorý na Slovensku pomáha pri navrhovaní a zriaďovaní kompostární, zberných dvorov, v máji o ovzduší, kde odborným garantom bol Ing. Jiří Horák z VŠB -TU v Ostrave. Júnová téma bola už opäť v školskom prostredí o včelárstve a veľkých šelmách Slovenska. Každá z tém bola ukončená plnením zadaných úloh, akými boli návrhy, nápady, kresby žiakov Exkurzie sme preložili na september (soboty aj s účasťou tohtoročných štvrtákov, takže o nič neprídu. Aký je záver z celého projektu? Zaujímavou formou priblížiť deťom, a cez nich ich rodičom, čo a akým spôsobom formuje prostredie Ružomberka, ukázať na existujúce problémy a navrhnúť možné spôsoby ich riešenia.

A čo ďalej? Zámerom tvorcov projektu po ukončení a zhodnotení aktivít v našej škole je rozšíriť ho na všetky základné školy v Ružomberku na celý školský rok a vytvoriť mobilnú aplikáciu s ovečkou Ruženkou. ■

Letá môjho detstva

Vladimír Lukáč

Prišlo leto a v kalendári čas prázdnin. Je to mimoriadny rok, keď prechod od povinnosti školákov k bezstarostnému užívaniu si voľna, je menej výrazný, ako inokedy. Rodičia, deti, spolu s učiteľmi, už niekoľko týždňov čelia nepríjemnostiam s koronavírusom, ale aj novému poznaniu, ktoré prinášajú nové veci v živote. Chcem sa v tomto čase podeliť s vami s časťou spomienok na prázdninové letá spreď 80-90 rokov.

Strediskom stretnutí detí z celej obce boli staré lipy a tiež vrbý pri rybníku a potoku pri Janošovskom. Bolo to stredisko, kde sme od včasnej jari až do jesene trávili veľa času. Prišli chlapci z dolného konca, chlapci z Na ohradách i chlapci z Vyšného konca, tiež zopár dievčat. Bolo to miesto, kde si vždy niekoho našiel a nebol si sám. Taká „detská krčma“, len s inou náplňou. Boli to naháňačky „za dotykom“, lezenia po konároch vríb, ktoré rástli do strán, nebezpečné kolísanie nad potokmi a jeho preskakovanie. Oblúbené boli gréckorímske zápasy. Povaliť súpera na lopatky, bolo snom každého z nás. Osvedčený bol „chmat“ Paľa Ondrejku, brata môjho najlepšieho kamaráta

Tiva (Teodora Ondrejku). Bleskovo sa zohol, objal nohy pod kolenami a hlavou vrazil súperovi do oblasti pása. Zastrčil protivníka dozadu tak silno, že bol v momente na chrbte a už sa tešil z víťazstva. Obdivovali sme to a všetci sme ho napodobňovali.

Staré lipy poznali naše tajomstvá i naše predsavzatia.

Oblúbeným plánom chlapcov z Vyšného konca, kde som patril aj ja, bol lov pstruhov v potokoch Zemianskej a Komorníckej doliny. Často v nedeľu dopoludnia namiesto kostola. Vybavenie bolo skromné, lebo hlavný nástroj na lov, boli ruky. Improvizovali sme aj s vidličkami upevnenými na lieskach a niekedy sme použili sak (vak upletený

zo špagátov, upevnený na drevenom poloblúku). Nachystali sme si vedro, „Papinov hrniec“, upravený smaltovaný tlakový kastról s kovovým oblúkovým držiakom. Ten sa dal zavesiť nad oheň.

Skryté pstruhy sme rukami prekvalili pod podmytými brehmi zarastenými trávou. Lepší úlovok bol po nahnání pstruhov do saku. Menšie sme oslobodili a väčšie išli do vedra.

Vypitvané a umyté pstruhy sme pod lesom na ohníku opekali. Lepšou pochútkou boli pečené na slanine a

zasa les rodiny Rakovských na ľavej strane Komorníckej doliny.

V pamäti mi utkvela aj jedna výrazná spomienka z prázdninového leta starých čias, pri ktorej mám úsmev na tvári, ešte aj dnes.

V rokoch 1920 až 1944 dochádzali zamestnanci celulózky zo Štiavnice do Ružomberka 5 km a do textilky do Rybárpoľa 7 km peši, ako aj my do meštianky, či gymnázia. Podstatne horšie na tom boli robotníci zo Sliachov, ktorí chodili z dediny poľnou, za dažďa, zablatenou cestou. Autobusov ešte

nebolo. Jediné motorové vozidlo, ktoré niekoľko rokov pomáhalo, bol nákladný automobil s korbou upravenou na prepravu osôb, Júliusa Medveckého. V roku 1939 prišiel šikovný a podnikavý Štiavničan Bernard Ondrejka s návrhom pre dochádzajúcich robotníkov, aby požiadali svojich zamestnávateľov o malé pôžičky na bicykle, lebo zo zárobkov vo viacerých rodinách neboli na takú vzácnosť, peniaze. Tento návrh sa stal skutočnosťou. Vyše 30 chlapcov, rôzneho veku, si bicykle zakúpili.

Nácvik jazdy na bicykli sa realizoval kolektívne, na futbalovom ihrisku v doline povyššie „Lúčneho gríbu“. Okrem cyklistov tam prišlo pol dediny divákov, všetkých kategórii. Bola to udalosť leta a nie len pre nás deti.

Bicykle vytlačili na kopček. Na štartovacej čiare na hornom konci ihriská sa zhromaždili stále aspoň desiati. Štartovali vedľa seba otec, syn, ale i starý otec. Pomocou inštruktorov nasadli na bicykle a spúšťali sa miernym svahom dole, s cieľom udržať sa na ňom, čo najdlhšie. Zadúšali sme sa smiechom z póz, ktoré sa im pri tom darilo vytvoriť, ale poskakujúc sme všetkým fandili.

Chlapi mali bežne oblečenia, v ktorom chodili do práce. Jeden z nich nacvičoval jazdu aj s klobúkom na hlave. Počas jeho roztraseného zostupu, jeden šikovný vtipkár zakričal „Jano,

Pokračovanie na str. 8

ilustračná fotografia

<http://pitvaros.sk/?p=2403>

cibuľke, do ktorých sme rozbili pár vajíčok. Pomaly sme miešali, aby kostičky zostali celé a dobre sa odstránili. Zajedali sme si chlebom a zapíjali medokýšom“.

Nebezpečenstvom veľkej hostiny boli horári, mierumilovnejší Václav Otička a prísny Peter Mišura, ktorý si nás raz vyčkal za stromom pri ceste. Zakrivenou bakoľou si pritiahol Paľa Ondrejku za krk a uchmatol vzácny sak. So pstruhmi sa nám podarilo utiecť.

Horár Mišura strážil les Lesného spoločenstva Liptovskej Štiavnice v Zemianskej doline i les Lúžňanov na pravej strane Komorníckej doliny, ktorú im predala pani Rakovská. Otička

Letá môjho detstva

Pokračovanie zo str. 7

klobúk Ti padá.“ Zmätený Jano pustil riadidlá a rukami inštinktívne sial po klobúku. Zistil, že je tam, ale nestihol už udržať rovnováhu a za burácajúceho smiechu sa zrútil s bicyklom aj klobúkom. Napriek neúspechu sme ho všetci podržali potleskom a piskotom. Trávnik bol tvrdý, napriek tomu sa nadržol a skúšal ďalej. Bolo to zaujímavé a zábavné pre nás i dospelých.

Na zážitkoch z tejto udalosti sme sa pod lipami bavili ešte dlho. Bicyklov odvtedy pribúdalo a našim rodičom sa trocha uľavilo.

Najočakávanejšie boli prázdninové nedele. Nedelné popoludnia patrili futbalu už od prvých teplejších dní, až do jesene. „Futbal“ koženú loptu sme si zabezpečili z výslužiek z Veľkej noci. Prispeli všetci. Ihrisko bolo na pasienku za Lúčnym hriбом. Zišlo sa nás tam aj tridsať a vo veku od 9 do 15 rokov. Vždy sa dali zostaviť dve mužstvá, pričom sa vždy prihliadalo na vyrovnanosť súperov. Hralo sa v „bagandža-

tách“, trampkách, topánkach a tí, ktorým rodičia nedovolili roztrhať obuv, hrávali bosí.

V čase zápasu obecného futbalového družstva dospelých, sme „zahrievali ihrisko“ už od obeda a pokračovali sme ďalej po ukončení zápasu dospelých. V čase keď hostovali mimo obce, ihrisko patrilo len nám až do večera. Súperili sme do vyčerpania a tak vášnivo, že sme sa od vzrušenia aj preťaženia v noci budili. Prestávky sme prispôbovali únave. Málokto mal so sebou chleba, či nápoj, tak sme sa občerstvovali aj vodou z potoka. Studničky sa nám zdali ďaleko a problémy sme nikdy nemali. Dievčatá nás často nepovzbudzovali, boli viac zamestnávané mamami v domácnostiach.

Leto nepatrilo len zábave i pre nás chlapcov. Roboty bolo doma neúrekom, ale niektoré sa nám zdali chlapské a dokonca sme ich radi robili (teda, ja som ich robil rád). Páčilo sa nám zabezpečovanie haluziny. Na Siatine, či rúbanisku Úbrest sa stretávalo veľa ľudí, hlavne chlapci, ženy i deti. V lese

sme očistili haluzinu od tenkých konárikov a robili viazanice haluziny- noše. Boli uviazané špagátmi a dávali sme ich na chrbát, ako plecniaky. Iní ich zväžali na vozíčkoch. Do lesa sme chodievali tiež na čučoriedky a maliny.

Niektorí z nás už v mladom veku vedeli kosiť, tak sme pomáhali pri prácach na lúkach. Ukladali sme potom pokosenú trávu na ostrvi. Doma v stodolách sme na rezačkách rezávali zo sena a slamy sečku pre hovädzí dobytok.

„Naše Letá“ pri zábavách, športoch, či prácach okolo domov a gazdovstiev boli vzácne tým, že sme boli väčšinu dňa na čerstvom vzduchu, aj keď nám sem-tam zatiahlo zo „Supry“. Dnes fabriku cítime menej, ale menej sú aj naše deti na vzduchu. Alebo sa mi to len zdá, lebo ja už chodím po uliciach menej?

Poznámka: Rád prijmem doplnenie, či upresnenie udalostí od rovesníkov i pamätníkov, ak moje spomienky už majú „medzierky“.

Kvapka

Katarína Kačalková

Prológ: *Predchádzajúce mesiace, ktoré razom paralyzovali aktivity, plány i život sám, zakázali dotyk či stretnutia, nás naučili vážiť si každý okamih, nebrať nič ako samozrejmosť, neodkladať nič na „potom“... TERAZ, jedine TERAZ je ten čas, ktorý máme k dispozícii...*

Na šťastie, na vhodný čas,
na kvalitnejšiu zem a klas,
na teplé slnko, na dážď,
na vietor, odviatu zášť,
na spokojnejšie dni,
na splnené túžby, sny
ja stále som len čakal,
na očiach šedý zákal...
Až zrazu zabrali kvapky,
čo odstránili klapky.
Kto? Čo? Ako? Prečo?
Či udialo sa niečo?

To len som prestal čakať,
klamstvom sa nedal zlákať,
dívam sa, cítim, vnímam,
vo svojom vnútri čítam:
žiť život ma pozýva,
jeho krásy odkrýva.
Skutočne. Nie cez apku.
Nechaj si kvapnúť kvapku...
Človek, Hudba, Strom, Kniha
na každom kroku číha
a vyliečiť chce zákal...
Tak kto by stále čakal?

Epilóg: *Neváhaj! DNES navštív priateľa, DNES podaj ruku na zmierenie, DNES choď*

na prechádzku, DNES začni čítať, DNES myslí na to, ako sa stať lepším... Kvapnutá kvapka je veľmi vzácna ♥. Neignoruj ju!

Vdp. Farár Ján Marhefka

Dušan Lauko

Dňa 17.6.2020 si spolu s Vami pripomíname 25. rokov od Vašej kňazskej vysviacky, ktorú ste prijali 17. 6. 1995 v Spišskej kapitule. Váš kňazský život a pôsobenie ste začínal ako kaplán v Rudňanoch, potom ste bol dekanom v Tvrdošíne, kňazom v Suchej hore a toho času pôsobíte u nás ako ľudrovský farár.

25. rokov kňazskej služby znamenalo pre Vás veľa obety, utrpenia, ale aj veľa duchovných zážitkov a potešenia z nášveriacich. Pomôžem si citáciou zo sv. písma: „Viem, komu som uveril.“ Od Vášho vysvätenia za kňaza sa držíte tohto výroku a dennodenne pracujete nielen pre slávu Boha, ale aj spásu nášveriacich. Pri tejto príležitosti sa Vám

chceme poďakovať za naše deti, ktoré už čoskoro privediete k 1.sv. prijímaniu. Za mladých ľudí, ktorým pravidelne vysluhujete sviatosť manželstva a tiež za staršiu generáciu, na ktorú nájdete vždy milé a posvätné slová. Práca kňaza nie je jednoduchá. Je to skôr služba. Ale vieme a môžeme povedať, že ak vytrváte a vytrváme aj my, čaká nás raz stretnutie s Bohom.

Vdp. farár.

Pri tejto príležitosti Vám chceme vyprosiť veľa Božích milostí a darov Ducha

Svätého, ale hlavne pevné zdravie, aby ste našiel silu pri ďalšej pastorácii. Toto krásne výročie 25. rokov kňazstva sa deje v čase, kedy si o pár dní pripomeniete aj sviatok Vášho mena. A preto aj k meninám, drahý náš pán farár, všetko najlepšie.

Zo života farnosti

kaplán František Perignát

Od 10. marca do 6. mája bolo zakázané slávenie verejných bohoslužieb z dôvodu šírenia koronavírusu. Naše kostoly boli otvorené v určité dni k súkromnej modlitbe a adorácii. Počas tohto zákazu sme vysielali sväté omše online na našej farskej internetovej stránke.

27. marca zomrela dlhoročná kostolníčka v Štiavničke pani Božena Králiková. V kostole svätej Rodiny slúžila 12 rokov. Pohreb mala 30. marca v Štiavničke za účasti blízkej rodiny a našich kňazov z dôvodu pandémie. Pán Boh zaplať za jej obetavú prácu kostolníčky.

Veľkonočné sviatky sme slávili výnimočne bez účasti veriacich na bohoslužbách. Priame prenosy veľkonočného trojdnia sme vysielali online.

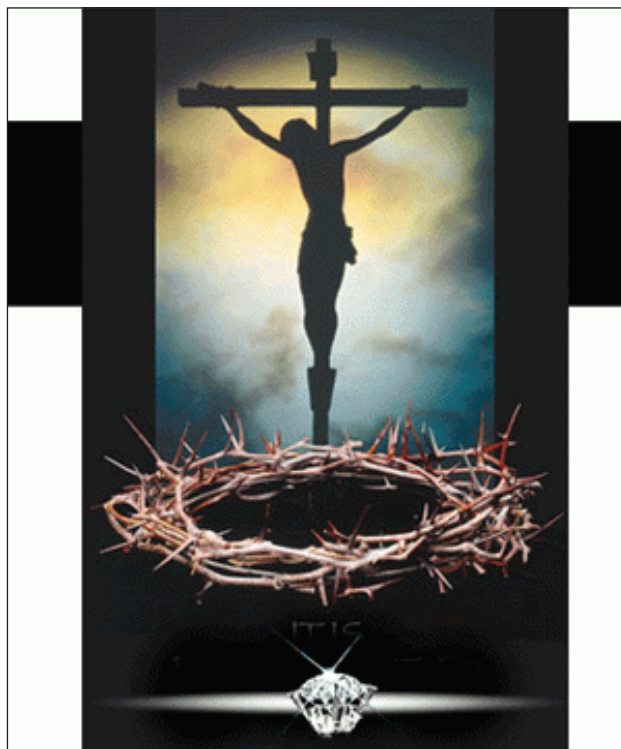
Od 6. mája bolo obnovené slávenie verejných bohoslužieb. V nedeľu bola pridaná svätá omša pre seniorov.

V máji sme začínali sväté omše májovou pobožnosťou.

V sobotu 16. mája sme slávili odpustovú slávnosť svätého Jána Nepomuckého. Tento rok to nebolo výnimočne v kaplnke na Kúte ale pre okolnosti ohľadom prevencie predkoronavírusom sa tento rok usku-

točila odpustová omša v kostole svätej Rodiny v Štiavničke. Odpustovú omšu celebroidal pán kaplán František Perignát.

Predmanželská náuka v našej farnosti bol v sobotu 23. mája a 06.júna.

Slávnosťou Zoslania Ducha Svätého 31. mája sme ukončili veľkonočné obdobie.

V pondelok 1. júna sme si v Štiavničke pripomenuli výročie posviacky kostola svätej

Rodiny.

V stredu 17. júna pán farár Ján Marhefka oslávil 25. výročie kňazstva.

V piatok 19. júna sme slávili odpustovú slávnosť Božského srdca Ježišovho v Liptovskej Štiavni. Odpustová slávnosť nebola v kaplnke Božského srdca Ježišovho v Liptovskej Štiavni ale v kostole z dôvodu prevencie pred šírením koronavírusu. Odpustovú omšu celebroidal pán farár Ján Marhefka.

V poslednú júnovú nedeľu 28. júna bola slávnosť prvého svätého prijímania vo farskom kostole v Ludrovej. Sviatosť Oltárnu prijalo prvýkrát do svojho srdca 20 detí.

Z rozhodnutia nášho biskupa Mons. Štefana Sečku bol pán kaplán František Perignát preložený k 1. júlu do farnosti Tvrdošín. Rozlúčili sme sa s ním v nedeľu 28. júna v Liptovskej Štiavni a v pondelok na slávnosť svätých apoštolov Petra a Pavla 29. júna v Ludrovej.

V stredu 01. júla prišiel do našej farnosti nový pán kaplán Marek Forgáč.

Posledný mlyn v obci končí svoju existenciu

Pred časom nenápadná chalúpka na začiatku obce

Pred asanáciou budovy

Fotografie z archívu obce

V súčasnosti zostalo z budovy iba torzo...

Krása mechanizmu starého mlyna

Časť mechanizmu starého mlyna

ŠTIAVNICKÉ TO I TO

Evidované na MK SR pod ev. č. EV 3111/09 (ISSN 1338-9343)

Šéfredaktor a DTP: RNDr. Dušan Dírer. Redakčná rada: Mgr. Katarína Kačalková, Dušan Lauko.

Vydáva obec Liptovská Štiavnica jedenkrát štvrtročne. Adresa: Obecný úrad Liptovská Štiavnica, Hlavná 39/53, IČO 00 315 427, e-mail: toito@liptovskastiavnica.sk, web: <http://toito.liptovskastiavnica.sk>

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafiky vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a uverejnenie článkov. Uzávierka príspevkov nasledujúceho čísla: 19. 9. 2020.

